

збірників цього закладу, а з другого, – прилучився до досліджень окремих аспектів історії Буковини, а, головне, встановилися міцні наукові зв'язки між істориками Буковини і Поділля.

П. П. Брицький не тільки науково, а й родинно тісно зв'язаний з подільськими областями – Хмельниччиною та Вінниччиною, особливо зі Старою Синявою, Яришевим, що на Могилів-Подільщині, м. Хмельницьким та іншими місцями. Тому він щорічно чимало разів відвідує цей край по лівому березі Дністра, має тут доволі друзів. Одночасно вчений захоплюється дослідженнями історії Поділля, його постатей, не обминає проведення історико-краєзнавчих і науково-практичних конференцій, симпозіумів, круглих столів, що відбуваються в регіоні, й на цьому ґрунті в нас налагодилася спільна співпраця. Ми разом виступали на пленарних засіданнях науково-краєзнавчих конференцій у Могилеві-Подільському, Барі (Вінниччина), Кам'янці-Подільському, Хмельницькому, Меджибожі та ін. (Хмельниччина). Я досі пам'ятаю виступи П. П. Брицького на XI і XII відомих Подільських історико-краєзнавчих конференціях (2005 і 2007 рр.), де Петро Павлович керував науковими секціями, його доповіді на науковому симпозіумі, присвяченому 110-й річниці від дня народження видатного українського вченого-емігранта Володимира Січинського (2004 р.) та на міжнародній науково-краєзнавчій конференції „Поділля в житті, діяльності і творчості Юхима Січинського та Володимира Січинського” (15-16 грудня 2009 р.) на Всеукраїнській науково-практичній конференції „Геноцид. Голодомор 1932-1933 рр. на Хмельниччині” (19-20 листопада 2008 р.) та інших, які відбулися в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. До речі, вчений часто буває в цьому закладі, його завжди радо зустрічають і шанують на історичному факультеті.

Або візьмемо такий факт науково-громадської діяльності П. П. Брицького на Хмельниччині. 16 травня 2009 р. на залізничній станції Балин, що в Дунаєвському районі, відбувся мітинг-реквієм у зв'язку з відкриттям меморіальної дошки полковнику Дієвої армії УНР Петру Федоровичу Болбочану, який без вини засуджений, був розстріляний неподалік цього місця 28 червня 1919 року. На мітингу був присутній і виступив Петро Павлович, який у 2005 році видав свою книгу „Жертва української революції: трагічна доля полковника П. Болбочана”. У цій книзі, як і виступі на мітингу, вчений розсекретив документи щодо воєнначальника П. Болбочана, які реабілітують цю постать в історії, визнають заслуги в Українській революції.

Цього ж дня П. П. Брицький взяв участь у відкритті ще однієї меморіальної дошки в Дунаєвському районі – на приміщенні загальноосвітньої школи I-III ступенів в історичному селі Тинна. Урочистості були присвячені випускнику школи, згодом знаному вченому-філологу Миколі Андрійовичу Ігнатенку (1939-2005). Як з'ясувалося, Петро Павлович відіграв важливу роль у долі цього

вченого. Випускника Чернівецького університету М. А. Ігнатенка було направлено на роботу вчителем до школи у райцентрі Вишніця, де у той час директором працював П. П. Брицький. Він помітив здібності в молодого вчителя до наукового пошуку і сприяв його вступу до аспірантури при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка. П. П. Брицький виступив на зібранні жителів села з спогадами про багаторічну дружбу з М. І. Ігнатенком.

Враховуючи значну кількість праць з історії Поділля, активну участь у подільських наукових форумах, наукову і практичну допомогу у ліквідації „білих плям” в минулому краю, можна по праву вважати П. П. Брицького одним із сучасних діячів краєзнавчого руху на Хмельниччині й Вінниччині.

У дні славного ювілею П. П. Брицького ми бажаємо шановному метру, доктору історичних наук, професору міцного здоров'я, добробуту, щастя, нових звершень на педагогічній і науковій ниві, зростання гурту талановитих учнів і послідовників. Многая літа!

**Леонід Місінкевич
(Хмельницький)**

ЛЮДИНА ЩЕДРОГО СЕРЦЯ

У кожної людини на її життєвих перехрестях відбувається безліч зустрічей та знайомств. Одні запам'ятовуються надовго, западають у душу і в подальшому переростають у справжню дружбу, інші згадуються дуже рідко, від випадку до випадку. Бувають і такі, що губляться у буднях щоденних турбот.

Моє знайомство з Петром Павловичем Брицьким відбулося заочно через його наукову працю „Україна у Другій світовій війні (1939-1945 рр.)”, яку запропонував мені прочитати помічник голови Хмельницької обласної державної адміністрації Валерій Григорович Брицький. З Валерієм Григоровичем ми пропрацювали разом понад десять років, на які випали події, пов'язані з відкриттям Шепетівського музею ім. Миколи Островського. Книга його родича мене зацікавила передусім тим, що була підготовлена і видрукувана в період, коли в нашому суспільстві на хвилі горбачовської перебудови та гласності, а потім у часи політичної боротьби між націонал-демократами та прихильниками комуністичної ідеї в незалежній Україні невпинно насаджувалася думка про особливу роль у перемозі військових формувань західних держав та принижувалася роль народного подвигу в роки Великої Вітчизняної війни.

Незважаючи на нечисленні дослідження означеної проблематики за матеріалами XI Всеукраїнської наукової конференції „Велика Вітчизняна війна: нові сторінки історії, імена, події”, присвяченої 60-річчю визволення України від фашистських загарбників, що відбулася в м. Хмельницькому в жовтні 2004 року, були оприлюднені досі невідомі

аспекти Другої світової війни, розкриті питання формування Руху Опору в Україні, функціонування радянської тоталітарної системи, про які здебільшого вперше повідали історики.

Петро Павлович Брицький увійшов у моє життя несподівано швидко й непомітно: за декілька годин спілкування на V Буковинській міжнародній історико-краєзнавчій конференції, присвяченій 130-річчю Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, яка відбулася у вересні 2005 року, мені здалося, що я знаю його впродовж декількох десятків років. А розпочалося все з того, що Петро Павлович прийняв рішення особисто зустріти земляків із Хмельниччини, які брали участь у конференції. Далі була чудова екскурсія по університету, його захоплюючи розповідь про історію навчального закладу та Буковину. Отож, час перебування на конференції дозволив отримати надзвичайно вагому інформацію і з особливою теплотою відчувати щире ставлення як нашого земляка, так і організатора конференції в особі декана факультету О. В. Добржанського.

Буду відвертим, особливо приємно писати про земляка, доктора історичних наук, професора, викладача за покликанням, з Божим даром, умінням донести до молодих сердець розумне, добре, вічне. Він прагне поділитися своїм великим науковим потенціалом та життєвим досвідом, передати майбутнім фахівцям свої знання, які здобуває впродовж десятиріч.

Не можу залишити поза увагою і тих випадків, які стосувалися мене особисто. 2004-2009 роки в моїй науковій діяльності були позначені роботою над великою комплексною темою „Процеси реабілітації в Україні жертв політичних репресій радянської доби у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття”. Роки виснажливої праці в центральних та обласних архівах, безсонних ночей над опрацюванням цих матеріалів увінчалися виходом монографії та близько 40 наукових статей. Особисто для мене надзвичайно важливою була оцінка моїх наукових досліджень з боку тих науковців, через життя яких пройшли суспільно-політичні зміни та реформи нашого суспільства. Таку принципову оцінку, доброзичливі побажання та зауваження вдалося мені почути від Петра Павловича. До прикладу, при узагальненні матеріалів про особливості реабілітаційних заходів у західних областях УРСР мені дуже знадобились його розповіді про перебіг суспільних подій у регіоні, де він працював і мав можливість бути очевидцем їх проведення.

Наші земляцькі стосунки постійно розширювалися. Я все частіше ловив себе на думці, що мені не вистачало виражених порад чуйної та доброзичливої Людини, з якою можна було подискутувати з різних проблем суспільно-політичного життя держави. Отож, дефіцит спілкування я прагнув компенсувати зустрічами на наукових конференціях, телефонними розмовами, обміном науковою інформацією. Наші наукові інтереси сприяли появі спільного наукового дослідження щодо вивчення соціально-економічної політики радянської держави в період голодомору

на Хмельниччині у 1946-1947 роках.

Одного разу розповів Петру Павловичу про свою роботу в складі обласної редакційної колегії з підготовки науково-документальної серії книг „Реабілітовані історією” і одразу відчув його зацікавленість проблемами редакційно-видавничої групи. І це цілком зрозуміло, адже майже кожна родина відчула страшні наслідки репресивного сталінського режиму. Не обійшла вона і родину Брицьких. Дядько Йосип Олексійович Брицький 2 жовтня 1938 року за вироком трійки УНКВС Кам'янець-Подільської області був страчений за контрреволюційну діяльність. Отож, його племінник Петро Павлович майже через півстоліття зумів розповісти на сторінках першої книги Хмельницького тому „Реабілітовані історією. Хмельницька область” про ті жахливі поневіряння, через які пройшла родина „ворога народу”.

Життєві стежини кожної людини мають певні визначальні моменти. Для мене одним із таких моментів став захист докторської дисертації, що відбувся у січні 2010 року в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Особливо відродно згадувати ті дні, коли поряд були науково-педагогічні працівники кафедри, з якими в свій час познайомив Петро Павлович, а він особисто виступав офіційним опонентом. Безперечно, у таких випадках людині властиве особливе хвилювання. Його поради, створення атмосфери доброзичливості назавжди залишилися в пам'яті.

Глибокошановний Петро Павлович, якому в 2011 р. наукова і педагогічна громадськість широко відзначає 80-річчя від дня народження, передає свої знання та досвід підростаючому поколінню, невпинно працює, прагнучи пізнати історію рідного краю, віддаючи себе краєзнавчій роботі, і завжди залишається доброзичливою та чуйною Людиною. Робота, спілкування з людьми, опора на родину є тими складовими, які дають силу Петру Павловичу Брицькому самоствердитися, відчувати життя і творити, прокладаючи місток між минулим і майбутнім.

**Василь Холодницький
(Чернівці)**

НЕВГАМОВНИЙ ПЕТРО ПАВЛОВИЧ

Час невблаганно йде вперед, і все, що пов'язує мене з Петром Павловичем упродовж понад тридцяти років, ніби один день, одна мить. А насправді це невтомні роки спільної праці на педагогічній та науковій ниві спочатку в Чернівецькому державному, а тепер національному університеті імені Юрія Федьковича. Перше наше знайомство було випадковим, як вчителя й учня далекого 1979 р., коли Петро Павлович був призначений рецензентом моєї дипломної роботи, яка співпадала з його тодішніми науковими інтересами. Насправді він виявився не просто рецензентом, а й науковим консультантом, оскільки володів величезними

знаннями з Руху Опору в роки Другої світової війни. Причому це були стосунки ніби на рівних. Він ніколи не намагався поставити себе вище. Завжди спокійний, виважений тон розмови приваблювали мене і налаштовували на відверту розмову. Його цінні поради стали у пригоді при остаточному оформленні дипломної роботи та її захисту. А через декілька місяців після закінчення університету ми зустрілися з Петром Павловичем вже на кафедрі історії КІРС, на якій він працював старшим викладачем, а я старшим лаборантом цієї кафедри. З цього часу наші життєві дороги тісно переплелися. Ми стали згодом не просто колегами, але й товаришами і навіть друзями. Не раз коротали час за розмовами-спогадами про життєві дороги, сперечалися по окремих проблемах недалекого і віддаленого історичного минулого, й ці розмови виходили далеко за рамки програмних курсів, які нами читалися. Вже тоді серед викладачів кафедри він був великим ерудитом, людиною з енциклопедичними знаннями. Тому спілкуватися з ним було одне задоволення. До нього завжди тягнулася молодь. І не випадково, адже він постійно працював над поповненням своїх знань. Більше того, він і є сама історія. Багато складних процесів ХХ століття відбувалися на його очах.

Петро Павлович досяг наукових вершин, до яких торував нелегку дорогу, за порівняно короткий час. Пройшовши через голодоморне лихоліття початку 30-х років, через колективізацію, через німецьку окупацію, через не менш складний повоєнний відбудовчий період, він не зламався, не втратив людської гідності. Навпаки, вперто йшов до поставленої мети, хоча шлях до неї був непрямым. Життя змушувало його робити певні кола. Загибель батька на фронті, втрата працездатності старшого брата, який напівживим інвалідом повернувся з німецьких концтаборів, звалили на плечі юного Петра відповідальність за ведення всього домашнього господарства, де він став „правою рукою” для мами та рідних, а, крім того, разом з ровесниками вимушений був працювати і на колгоспній ниві. Боротьба за виживання в голодоморні повоєнні роки привели його до Львівського ремісничого училища, де він отримав фах столяра, а найголовніше – навчання в училищі дало йому можливість не померти голодною смертю. Згодом закінчує медичне училище. І в цьому також спостерігається прагматичний інтерес – прагнення допомогти старшому брату-інваліду стати на ноги. Коли отримав фах фельдшера, доля звела його з буковинським краєм, який став йому рідним. Саме тут він знайшов своє перше і єдине кохання. Причому зумів за декілька днів „закрутити голову” молодій красуні Галині (також медсестрі-подолячці) і привести її „під вінець”. І не помилиться. Тут народилися і виросли їхні прекрасні діти Павло і Євгенія, тут народився й виховувався чудовий онук Павло, сюди приїжджають до дідуся й бабусі онуки-кияти.

Однак кар’єру зробив Петро Павлович не на столярській і не на медичній ниві. Хоч знання, отримані і в одному, і в іншому навчальному закладі,

завжди ставали йому у пригоді. Причому цими знаннями, особливо медичними, послуговувалися і колеги університету, з якими він щедро ділився і ділиться при потребі надання першої медичної допомоги. Тим не менше він не став доктором (медиком), а став у кінцевому підсумку доктором і професором історії.

Любов до книги, прищеплена з дитячих років батьком Павлом, прагнення до знань, до встановлення істини, прагнення донести цю істину до людей привели невгамовного Петра Павловича до Чернівецького державного університету, де він здобув фах історика, вчителя історії. Причому навчання поєднував з викладанням історії в школах Вижницького району. Працював з повною самовіддачею. Здавалося, можна було б вже і заспокоїтися. Та це було не в характері молодого вчителя історії, директора Вижницької школи-інтернату. Жадоба до знань не давала йому спокою й надалі. Його помітили і вже в дещо зрілому віці Петро Павлович з’являється на кафедрі історії КІРС Чернівецького державного університету. Це був стабільний колектив, у якому працювали на той час відомі й авторитетні викладачі: Петро Рудик, Назар Сирота, Микола Загайний, Борис Білецький, Леонід Васюк, Василь Малишко, Володимир Фініков, Катерина Ліщенко, Євдокія Юрій, Євгенія Коренчук, Валентина Попова, Лариса Аршинова, Андрій Волощук та Анатолій Івницький. У науковому плані всі вони (за винятком двох останніх) були кандидатами наук, доцентами, мали значний вузівський педагогічний стаж. Та Петру Павловичу навіть солідний шкільний педагогічний стаж не брався до уваги. Чимало колег по кафедрі були молодшими за віком. В науковому плані йому довелося долати шлях від „фельдшера наук”, як кепкували з нього колеги-скептики, знаючи про його початкову медичну освіту, тобто починати з посади асистента. Він добре розумів своє становище, знав, чого він прийшов в університетський колектив і знав ціну часу, котрого не гаяв.

З приходом на кафедру його наче „прорвало”. Він стрімко долає наукові перепони (пише статті, друкується в наукових журналах, здає кандидатські іспити, навчається в аспірантурі при Інституті історії АН України) і захищає кандидатську дисертацію та стає згодом старшим викладачем, доцентом кафедри. При чому науковий ступінь здобуває не з історії КІРС, а із всесвітньої історії, що було незвичним, як на той час, адже вже тоді існувала кафедральна наукова тематика, котру рекомендувалося виконувати. Він чи не першим в історії колективу кафедри (за винятком, здається, Н. Сироти) видав індивідуальну монографію, присвячену рухові Опору у фашистських концтаборах у роки Другої світової війни і одночасно продовжує інтенсивно працювати над пошуком і виконанням нової теми, але вже докторської дисертації із всесвітньої історії. Невтомна праця завершилася захистом докторської дисертації у спеціалізованій вченій раді Білоруського державного університету.

Із співробітниками кафедри. Лютий 2011 р.

Петро Павлович встигає під завершення існування СРСР ще очолити кафедру історії КІРС, котра була перейменована згодом у кафедру політичних наук і очолити останню на альтернативній основі, вигравши конкурентну боротьбу з доцентом Марією Пірен. Після розпаду СРСР і розформування кафедри політичних наук він стає професором кафедри історії України, в колективі якої працює й донині.

Петро Павлович є не тільки талановитим науковцем, але й не менш талановитим педагогом. Його нестандартні лекції пам’ятають багато поколінь істориків, фізиків, оптиків, математиків. Саме останні, які слухали його лекції найдовше, тепло називали його між собою не Петром Павловичем Брицьким, а Петром Павловичем Камчатським. Він завжди прагнув бути вимогливим до себе і до підлеглих, до колег по роботі і до студентів. Ледарям у нього завжди було некомфортно. Тим, хто працював, навіть у найскладніших ситуаціях підкладав своє плече.

Поряд з високим професіоналізмом Петро Павлович завжди був і залишається надзвичайно скромною і порядною людиною. Будучи єдиним штатним професором на кафедрі історії України, він відмовляється від завідування кафедрою. Це аж ніяк не означало, що він відходить від наукової роботи. Навпаки, в наступні роки виходять чимало його наукових статей, індивідуальних і колективних монографій, кожна з яких стали певним науковим відкриттям. Як член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій, він дав путівку в наукове життя багатьом кандидатам наук. Цю непросту роботу продовжує й сьогодні.

Звичайно, і у вузівському колективі не все так

просто і легко давалося Петру Павловичу. Були підйоми і спади. Були радощі та гіркі розчарування. Йому доводилося не раз долати круті віражі. Однак при всьому цьому він і тут не втрачав здорового глузду, завжди виходив зі складних ситуацій із притаманною йому гідністю.

Він є також чуйною і уважною людиною не тільки щодо своїх рідних і близьких, але й у стосунках з колегами. У складні 90-ті роки минулого століття, коли за буденними справами забувалося про свята і навіть про дні народження один одного, Петро Павлович завжди знаходив час і потрібне добре слово для кожного з нас. Пригадується один із грудневих днів кінця 90-х років, коли після роботи він запросив до себе на вечерю старшого колегу М. О. Ліщенка. Яке було здивування останнього, коли за першою чаркою коньяку Петро Павлович привітав його з Днем народження. виявляється, М. О. Ліщенко й сам забув про свій день народження. Тоді він переживав далеко не кращі роки. Розчулений такою увагою, зігрітий коньяком, Микола Опанасович того вечора довго розповідав нам багато цікавих історій із власного життя та життя історичного факультету, керівником якого свого часу він був.

Петро Павлович справді здатний на неординарні вчинки. Яке було здивування колег, коли одного разу побачили його за кермом автомобіля у віці далеко за 60 років. Молодші колеги, маститі автомобілісти, кепкуючи з нього, „просили” повідомляти їх о котрій годині він буде виїжджати з дому і по якій вулиці їхатиме з тим, щоб не перетинатися з ним на трасі. Хоч і „автомобільне хобі” додалося із значними труднощами, тим не менше з часом

Квітень 2010 р. На засіданні кафедри історії України ЧНУ при обговоренні кандидатської дисертації аспіранта О. В. Руснака на предмет рекомендації до захисту. За столом проф. В. М. Ботушанський, доц. Г. М. Яценюк і проф. П. П. Брицький

він „набив руку” і став почувати себе за кермом досить впевнено. Сьогодні водить автомашину як справжній професіонал не тільки у місті. Для нього немає проблем проїхатися до Кам'янець-Подільського, Києва чи Могилева-Подільського, де знаходиться сімейна гордість – „дальня дача”.

До сьогоднішнього дня вражає його працездатність, наполегливість і цілеспрямованість у роботі. Він завжди є бажаним гостем в редакціях радіо і телебачення, виступає в трудових колективах і організаціях з актуальних питань історичного минулого та сьогодення. Його турбує становище сьогоденного українського суспільства. Свою точку зору аргументовано викладає в місцевій і центральній пресі.

Важко повірити в те, що за його плечима сплив восьмий десяток років. Мені здається, що Петро Павлович такий самий, як і в перші дні нашого знайомства: швидка і впевнена хода, міцний потиск руки, ясний розум, цінка пам'ять, які аж ніяк не говорять про його поважний вік. Секрет його молодості відомий – наполеглива щоденна праця, причому не тільки розумова. Він з дитячих років дружить із фізичною працею. Отримавши дачну ділянку на якихось „косогорах”, він власноручно перелопатив тонни ґрунту, перетворивши її на терасовий зелений оазис. На „ближній дачі” він вирощує прекрасні сорти яблук, груш, слив, винограду, аличі, які живлять його родину вітамінами. Наполегливо працює не тільки в саду, але й на городі, де вирощує чудові врожаї овочів на „дальній дачі”. Він вправно володіє не тільки авторучкою, серед яких визнає тільки китайську, а й сапою, лопатою, вилами, косою. У фізичній праці, як і в науковій, він працює з величезним задоволенням. Як у спілкуванні з людьми, так і в

розумовій та фізичній праці він вмів отримувати насолоду. Не останнє значення у його працездатності має позитивний сімейний мікроклімат, який він створив спільно з дружиною.

Бажаю дорогому нашому Петру Павловичу міцного здоров'я, сімейного благополуччя, радості від дітей і онуків та сил і наснаги для відкриття нових наукових горизонтів.

**Борис Білецький
(Чернівці)**

ПЕТРО ПАВЛОВИЧ БРИЦЬКИЙ – PERPETUUM MOBILE!

Вічний двигун... який не потребує дозаправки. Тільки таким, завжди у доброму настрої і з м'якою посмішкою на вустах, я знаю Петра Павловича. А знайомі ми з ним як колеги по роботі і як люди, позиції яких з багатьох різних питань або співпадають, або дуже близькі, ось уже 35 років поспіль. Цю людину не можна уявити собі в стані спокою, а тим більше бездіяльною. Він відзначається виключною добротою і комунікабельністю. ... Ось ми бачимо його у спілкуванні з колегами, співробітниками, студентами. Будучи доброзичливою людиною, маючи величезний життєвий і науковий досвід, він охоче ділиться ним з молоддю, запалюючи їх внутрішній вогонь, громадою університету, міста, області, черпаючи з цього бездонне джерело енергії для себе.

Разом з тим, якщо це стосується відстоювання істини, глибоких питань історії рідної землі, держави, народу, це служить каталізатором його додаткової енергії. В цих питаннях він проявляє

принциповість. І хоч йому інколи досить дорого доводилось розплачуватись за свою позицію (як це було із захистом докторської дисертації), він був послідовним, не грішив проти істини, не піддався впливам будь-яких авторитетів. Він не терпить неправди в науці та політиці, фальші, фальсифікацій. І якщо потрібно відстояти істину, для Петра Павловича не існує проблем часу і відстаней. У разі потреби як серйозний опонент фальсифікаторів української історії він їде чи то до Москви, чи то до Києва, чи до інших міст (як це робив неодноразово і з питань Другої світової війни, і з питань голодомору-геноциду українського народу, ОУН-УПА та ін.). Петро Павлович вступає в дискусії у зв'язку з цим, незважаючи на особи і їх посади, діє, спираючись на факти як справжній вчений, а не на емоції, критикуючи українських політиків

та „вчених” – фальсифікаторів з-за кордону (проф. Марка Таугера). А це вимагає не тільки знання справи, а й часу та мужності вченого.

У рік свого ювілею Петро Павлович, як і в молоді роки, скрізь і всюди, де б він не був – серед колег, друзів, студентів, сусідів, знайомих, – користується незмінною популярністю та авторитетом, відзначається незвичайною працьовитістю та енергією, високим професіоналізмом і відповідальністю, обов'язковістю та порядністю, скромністю та доброзичливістю.

Тож хай щастить Вам, Петре Павловичу, у всіх сферах життя та на всіх рівнях. Довгих Вам років життя і козацького здоров'я, людського щастя, радості і любові у родинному колі, поваги студентства, колег, друзів, творчих Вам успіхів на благо нашої матінки України!

Бібліографія основних наукових праць професора П. П. Брицького

Монографії:

індивідуальні

- Інтернациональная солидарность в борьбе с фашизмом / П. П. Брицкий. – Львов: Вища шк., 1980. – 136 с.
- Помощь стран социализма в подготовке кадров для освободившихся государств / П. П. Брицкий. – Львов: Вища шк., 1986. – 180 с.
- Научно-техническое сотрудничество СССР с развивающимися странами. – М.: Деп. в ИНИОН № 51240 от 11.07.1991 г. – 170 с.
- Україна у Другій світовій війні (1939-1945 рр.) / П. П. Брицький. – Чернівці, 1995. – 114 с.

у співавторстві

- Сотрудничество общественных организаций стран социализма / И. Н. Мельникова, П. П. Брицкий, С. В. Виднянский. – К.: Наук. думка, 1983. – 268 с.
- Антифашистская солидарность в годы Второй мировой войны. 1939-1945: коллективная моногр. / А. Н. Шлепаков, В. И. Клоков, П. П. Брицкий. – К.: Наук. думка, 1987. – 336 с.
- Політик і особа Петра Болбочана в українській революції: матер. до курсу "Політична історія України ХХ ст." / П. П. Брицький, Є. П. Юрійчук. – Чернівці: Рута, 2004. – 79 с.
- Жертва української революції: трагічна доля полковника П. Болбочана / П. П. Брицький, Є. П. Юрійчук. – Чернівці: Золоті литаври, 2005. – 111 с.
- Буковинці на дипломатичній службі УНР та ЗУНР / Петро Брицький, Олександр Добржанський. – Чернівці: Золоті литаври, 2007. – 241 с.
- Буковинці у боротьбі за українську державність /

- Петро Брицький, Олександр Добржанський, Євгенія Юрійчук – Чернівці: Золоті литаври, 2007. – 483 с.
- Німецький вчений Йоган Коль про Буковину та Галичину в середині ХІХ ст. / П. П. Брицький, П. Бочан. – Чернівці: Золоті литаври, 2007. – 128 с.
- Український вибір: політичні системи ХХ століття і пошук власної моделі суспільного розвитку / В. Ф. Солдатенко (керівник). – К.: Парламентське вид-во, 2007. – 576 с.
- Національна книга пам'яті жертв голодоморів 1932-1933, 1946-1947 років. Чернівецька область: статті, спогади, документи, списки жертв голодоморів. – Чернівці: Зелена Буковина, 2008. – 1088 с. – (Співавтор, співупорядник, член редколегії).
- Німці, французи і англійці про Україну та український народ у ХVІІ-ХІХ століттях / П. П. Брицький, П. О. Бочан. – Чернівці: Технодрук, 2011. – 306 с.

Брошури:

- Інтернаціоналізм скріплений кров'ю / П. П. Брицький. – К.: Знання, 1975. – 32 с.
- Курсом плідного співробітництва / П. П. Брицький. – К.: Знання, 1983. – 48 с.
- Організація українських націоналістів та Українська повстанська армія / П. П. Брицький. – Чернівці: Рута, 2002. – 47 с.
- Утворення СРСР: радянський стереотип та історико-правова дійсність / Брицький П. П., Юрійчук Є. П. – Чернівці: Знання, 2002. – 46 с.

Крім того, в наукових збірниках та журналах опубліковано понад 120 наукових статей.